עמ"י

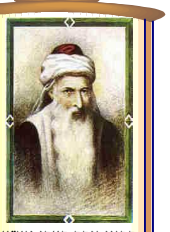

רבינו יוסף קארו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת הי"א של"ה לפ"ק
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיה"ק קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת הי"א של"ג לפ"ק
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

אמר רחב"א אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת בהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו

הלכות שבת השנתי

לימוד שולחן ערוך הלכות שבת לכל שבתות השנה – עמוד אחד ליום

גליון י'

[10] שבת פרשת מקץ

חיובא רמיא לדרוש ולתור לדעת הלכות שבת, ולעבור עליהם לפחות פעם אחת בשנה. (ספר חסידים)

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּכַוֵּן הַתַּלְמִיד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד לשבת פ' מקץ

המשך סימן רסג – מי ומי המדליקין, ואם טעו ביום המעונן

ו. בחורים ההולכים ללמוד חוץ לביתם צריכים להדליק נר שבת בחדרם ולברך עליו אבל מי שהוא אצל אשתו אין צריך להדליק בחדרו ולברך עליו לפי שאשתו מברכת בשבילו:

ז. אורח שאין לו חדר מיוחד וגם אין מדליקין עליו בביתו צריך להשתתף בפרוטה:

ח. ב' או ג' בעלי בתים אוכלים במקום אחד יש אומרים שכל אחד מברך על מנורה שלו ויש מגמגם בדבר ונכון ליזהר בספק ברכות ולא יברך אלא אחד. הגה: אבל אנו אין נוהגין כן:

ט. המדליקין בזויות הבית ואוכלים בחצר אם אין הנרות ארוכות שדולקות עד הלילה הוי ברכה לבטלה:

י. לבעל הלכות גדולות כיון שהדליק נר של שבת חל עליו שבת ונאסר במלאכה ועל פי זה נוהגות קצת נשים שאחר שברכו והדליקו הנרות משליכות לארץ הפתילה שבידן שהדליקו בה ואין מכבות אותה ויש אומרים שאם תתנה קודם שהדליקה שאינה מקבלת שבת עד שיאמר החזן ברכו מועיל ויש אומרים שאינו מועיל לה ויש חולקים על בעל הלכות גדולות ואומרים שאין קבלת שבת תלוי בהדלקת הנר אלא בתפלת ערבית שכיון שאמר החזן ברכו הכל פורשין ממלאכתם ולדידן כיון שהתחילו מזמור שיר ליום השבת הוי כברכו לדידהו. הגה: והמנהג שאותה אשה המדלקת מקבלת שבת בהדלקה אם לא שתתנה תחלה ואפילו תנאי בלב סגי (מרדכי) אבל שאר בני הבית מותרין במלאכה עד ברכו ועיקר הדלקה תלויה בנרות שמדליקין על השלחן אבל לא בשאר הנרות שבבית (אור זרוע) וצריך להניח הנרות במקום שמדליקין לא להדליק במקום זה ולהניח במקום אחר (מרדכי פרק במה מדליקין):

יא. אף על פי שלא התפללו הקהל עדיין אם קדם היחיד והתפלל של שבת מבעוד יום חל עליו קבלת שבת ואסור בעשיית מלאכה ואפילו אם אומר שאינו רוצה לקבל שבת:

יב. אם רוב הקהל קבלו עליהם שבת המיעוט נמשכים אחריהם על כרחם:

יג. אדם שבא לעיר בערב שבת וכבר קבלו אנשי העיר עליהם שבת אף על פי שעדיין היום גדול אם היו עליו מעות או שום חפץ מניחו ליפול:

יד. אם ביום המעונן טעו צבור וחשבו שחשיכה והדליקו נרות והתפללו תפלת ערבית של שבת ואחר כך נתפזרו העבים וזרחה חמה אינם צריכים לחזור ולהתפלל ערבית אם כשהתפללו היה מפלג המנחה ולמעלה ואם יחיד הוא שטעה בכך צריך הוא לחזור ולהתפלל תפלת ערבית ולענין עשיית מלאכה בין צבור בין יחיד מותרים דקבלת שבת היתה בטעות ויש אומרים שאותם שהדליקו נרות אסורים בעשיית מלאכה ושאר אנשי הבית מותרין ויש אומרים שאותו נר שהודלק לשם שבת אסור ליגע בו ולהוסיף בו שמן ואפילו אם כבה אסור לטלטלו:

טו. מי ששהה להתפלל מנחה בערב שבת עד שקבלו הקהל שבת לא יתפלל מנחה באותו בית הכנסת אלא ילך חוץ לאותו בית הכנסת ויתפלל תפלה של חול והוא שלא קבל שבת עמהם אבל אם ענה וקבל שבת עמהם אינו יכול להתפלל תפלת חול אלא יתפלל ערבית שתים:

טז. אם בא לבית הכנסת סמוך לקבלת הצבור שבת מתחיל להתפלל מנחה ואף על פי שבעודו מתפלל יקבלו הצבור שבת אין בכך כלום הואיל והתחיל בהיתר:

יז. יש אומרים שמי שקבל עליו שבת קודם שחשכה מותר לומר לישראל חבירו לעשות לו מלאכה. הגה: ומותר ליהנות מאותה המלאכה בשבת וכל שכן במוצאי שבת. מי שמאחר להתפלל במוצאי שבת או שממשיך סעודתו בלילה מותר לומר לחבירו ישראל שכבר התפלל והבדיל לעשות לו מלאכתו להדליק לו נרות ולבשל לו ומותר ליהנות ולאכול ממלאכתו, כן נראה לי:

סימן רסד – דיני הפתילה והשמן, ובו י' סעיפים

א. אין עושין פתילה לנר של שבת בין נר שעל השלחן בין כל נר שמדליק בבית מדבר שהאור אינו נאחז בו אלא נסרך סביביו והשלהבת קופצת כגון צמר ושער וכיוצא בהם אלא מדבר שהאור נתלה בו כגון פשתן נפוצה ובגד שש וצמר גפן וקנבוס וכיוצא בהן. הגה: ואם הדליק בדברים האסורים אסור להשתמש לאורו (תשובת הרשב"א סימן קע"א) ויש אומרים דאם יש נר אחד מדברים המותרים מותר להשתמש לאור האחרים וכן דבר שאפשר בלא נר מותר לעשות אפילו אצל נרות האחרים ולצורך שבת יש להקל בדיעבד (הגהות מרדכי פרק קמא ופרק ב' דשבת):

ב. כרך דבר שמדליקין בו על דבר שאין מדליקין בו אם נתכוין להעבות (פירוש לעשותה עבה) הפתילה כדי להוסיף אורה אסור ואם נתכוון להקשות הפתילה כדי שתהא עומדת ולא תשלשל למטה מותר ומטעם זה מותר לכרוך דבר שמדליקין בו על גבי גמי או קש כדי ליתן הפתילה בעששית. הגה: נותנין גרגיר של מלח וגריס של פול על פי הנר בערב שבת כדי שיהא דולק יפה בשבת (מיימוני פרק ה' וטור):

ג. אין מדליקין נר לשבת אלא משמן הנמשך אחר הפתילה ולפיכך אין מדליקין בזפת ולא בשעוה ולא בשמן העשוי מצמר גפן ולא באליה ולא בחלב וכן אין מדליקין בעטרן מפני שריחו רע ויניחנו ויצא ולא בצרי מפני שריחו נודף שמא יסתפק ממנו ונמצא מתחייב משום מכבה:

ד. אפילו נתן מעט שמן זית בשמנים אלו שאינם נמשכים ואז נמשכין אין מדליקין בהם:

ה. חלב מהותך וקרבי דגים אין מדליקין בהם ואם נתן בהם מעט מאחת משמנים שמדליקין בהם מותר להדליק בהם: